

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5653/23
17.5.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Весне Филиповић и Олге Арсовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Николић, адвокат из Београда, ул.27. Марта број 11, против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Јованка Зечевић Анђелковић, адвокат из Београда, ул.Нушићева број 7-а, ради утврђења, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П 64037/21 од 06.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 17.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П 64037/21 од 06.12.2022. године, у ставу првом, другом и четвртом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П 64037/21 од 06.12.2022. године у ставу трећем изреке и тужба тужиоца **ОДБАЦУЈЕ**.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 64037/21 од 06.12.2022. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се утврди да је ништав уговор о поклону закључен између парничних странака оверен пред Четвртим општинским судом у Београду дана 21.03.1995. године, под Ов бр.1314/95, у делу који се односи на 1/2 једноипособног стана број 20, на четвртом спрату у стамбеној згради у ул....., површине 56 м2, на кат.парц.број ... уписан у листу

непокретности број ... КО ..., што је тужена дужна признати и трпети. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се утврди непостојање правног односа између парничних странака из уговора о поклону стана, закљученог између парничних странака и овереног пред Четвртим општинским судом у Београду дана 21.03.1995. године под Ов бр.1314/95. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се опозове уговор о поклону стана закључен између парничних странака и оверен пред Четвртим општинским судом у Београду дана 21.03.1995. године, под Ов бр.1314/95 као и да се на основу ове пресуде изврши одговарајући упис промене у одговарајућој јавној књизи у погледу носиоца права својине на наведеном једноипособном стану, што би тужена била дужна признати и трпети. Ставом четвртим изреке тужилац је обавезан да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 402.650,00 динара.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу из свих законских разлога.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде у смислу одредбе члана 386 ЗПП ("Службени гласник РС" бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је нашао да је жалба делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности. Апелациони суд налази да није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се жалбом посебно указује, јер првостепена пресуда садржи јасне, потпуне и непротивречне разлоге о чињеницама важним за правилно одлучивање, који нису у супротности са садржином изведених доказа у списима предмета, док је изрека пресуде јасна и не противречи разлозима исте датим у образложењу.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак 1963. године, и у току трајања брака, између осталог стекле једноипособан стан број 20 на четвртом спрату у ул.... у ..., површине 56 м², саграђен на кат.парц..., уписан у лист непокретности број ... КО ... Наведени стан тужилац је добио 1991. године на коришћење на неодређено време, са члановима своје породице, супругом и двоје деце. 1993. године тужилац је од предузећа у којем је био запослен ДП за приређивање игара на срећу "Лутрија Београд" откупио наведени стан. Дана 08.02.1995. године парничне странке су закључиле уговор о поклону наведеног стана, који је оверен код Четвртог општинског суда у Београду под Ов бр.1314/95 дана 21.03.1995. године, а којим је тужилац поклонио наведени стан туженој. Приликом закључења уговора о поклону уговорне стране су се усмено договориле да са туженом, као поклонопримцем у стану станују и њихова заједничка деца, ћерка ВВ и син ГГ. Брак парничних странака разведен је 21.12.1995. године, правноснажном пресудом, иако је заједница живота престала пар година раније. У наведеном стану тужилац никада није становао. Од када су се доселили у ..., тужилац је становао у стану који му је био додељен као привремени смештај на ..., а са њим је становала и ћерка ВВ. Тај стан је морао да врати даваоцима на коришћење 1997. године, од када је почео да станује у породичној кући у ... Ћерка странака ВВ је од тада почела да живи са мајком овде туженом и братом који су од раније живели у наведеном стану Ћерка ВВ је у том стану живела до 1998.

године, када се иселила због пословног ангажовања у Црној Гори, и тада је имала 33 године. Син парничних странака ГГ је са туженом становао до 2008. године, када се одселио из разлога јер се у стану наводно осећао као подстанар, а имао је 37 година. Стан број 20 у ул...., тужена је продала ДД. У катастру непокретности за наведени стан је унета забележба покретања спора за утврђење права непокретности дана 27.07.2010. године, а уписано је право плодуживања дана 10.04.2014. године. Дана 13.05.2010. године, закључено је поравнање између предлагача АА из ... и противника предлагача ББ из ..., према коме је договорен начин деобе куће у ... у ... и то продајом за цену у износу од 80.000,00 – 100.000,00 еура која би се поделила између њих на једнаке делове и договорено је и календарски опредељено време када ће се користити кућа у ... и кад ће и ко плаћати трошкове коришћења куће. Тужилац је пензионер, прима пензију у износу од 83.200,00 динара и живи у породичној кући у ... од 200 м², док је тужена такође пензионер, прима пензију у износу од 47.000,00 динара и живи у стану који је предмет уговора о поклону. Тужена заједничкој деци није бранила да користе поклоњени стан, нити је тражила њихово иселење, односно отказала коришћење стана.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је мотив за закључење спорног уговора о поклону био стамбено обезбеђење заједничке деце парничних странака, тако што би иста живела са мајком у поклоњеном стану, и да је тај мотив остварен, имајући у виду да су иста живела у стану и то син 17 година, а посебно што њихово иселење тужена није тражила, већ су се они иселили из стана самоиницијативно, те је даље нашао да нису испуњени услови из члана 52 и 53 Закона о облигационим односима, да би се спорни уговор о поклону сматрао ништавим уговором и одлучио као у ставу првом изреке.

Такође, по налажењу првостепеног суда у конкретном случају предметни уговор о поклону се не може сматрати зеленашким уговором у смислу чана 141 Закона о облигационим односима, с обзиром да нису испуњени кумулативно постављени услови чијим остварењем би се један правни посао сматрао зеленашким и то да постоји очигледна несразмера између оног што се уговара у своју корист и оног што се по уговору даје, да је друга уговорна страна на несразмерност узајамних давања пристала из стања нужде, тешког материјалног стања и недовољног искуства и да је друга уговорна страна, знајући те околности, намерно искористила исте да прибави несразмерну корист. Налазећи да спорни уговор није ништав, ни зеленашки, да је мотив остварен, а побуда допуштена, првостепени суд је одбио као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се утврди непостојање правног односа између странака по основу спорног уговора о поклону, те је одлучио као у ставу другом изреке, применом члана 194 став 1 ЗПП.

Како је током поступка утврђено да парничне странке нису у лошим односима, ни у завади, да имају контакт само у судском поступку, да живе одвојено дуги низ година, да међу њима није било физичких сукоба, те да нема доказа да је тужена вређала тужиоца, нити на било који начин нанела штету његовом животу, телу и части, да тужилац није остао без неопходних средстава за издржавање с обзиром да је пензионер са месечним примањем пензије у износу од 83.200,00 динара и да живи у својој кући у ..., површине 200 м², првостепени суд је закључио да нису испуњени услови из параграфа 567 Српског грађанског законика за опозив уговора о поклону, због осиромашења поклонодавца и због грубе неблагодарности или незахвалности

поклонопримца, налазећи да лоши међуљудски односи између тужене и њене деце не представљају разлог за опозив уговора о поклону, будући да су иста у односу на уговор трећа лица у смислу члана 148 Закона о облигационим односима, те је одлучено као у ставу трећем изреке.

Оваква одлука првостепеног суда се делимично може прихватити као правилна и законита.

Како из потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања произилази, да је закључењу спорног уговора о поклону, претходио усмени договор парничних странака, као уговарача, да са туженом као поклонопримцем у поклоњеном стану станују и њихова заједничка деца, ћерка ВВ и син ГГ, да су исти живели у том стану и то ћерка почев од 1997. године, до 1998. године када се из истог иселила због пословног ангажовања у Црној Гори, када је имала 33 године, а син почев од 1991. године када је стан дат на коришћење тужиоцу, па до 2008. године, када се иселио јер се у стану наводно више није осећао пријатно, због негативног става мајке према њему, када је имао 37 година, да тужена заједничкој деци парничних странака није бранила да користе поклоњени стан, нити је тражила њихово исељење, то је правилно првостепени суд закључио да је мотив за закључење спорног уговора о поклону био стамбено збрињавање заједничке деце, тако што би иста живела са мајком у поклоњеном стану, с обзиром да је отац живео у породичној кући у ..., те да је мотив остварен, па одлука заједничке деце да се иселе из поклоњеног стана, не представља околност због које би се сматрало да мотив за закључење спорног уговора о поклону није остварен, чиме би отпао основ спорног уговора, што би даље било од утицаја и на његову пуноважност. Имајући у виду наведено то су неосновани жалбени наводи тужиоца да тужена није испунила своју обавезу, да омогући заједничкој деци парничних странака да живе у поклоњеном стану, а што је представљало мотив тужиоца да закључи спорни уговор о поклону.

Приликом одлучивања, другостепени суд је имао у виду да тужилац током поступка, није доказао да је договор између парничних странака као уговарача спорног уговора о поклону, пре закључења истог био да се у корист заједничке деце конституише право доживотног становања на поклоњеном стану у смислу личне службености, што би представљало мотив тужиоца за закључење уговора о поклону, који би улазио у основ самог уговора, а чијим одсуством би отпао његов основ, што у конкретном није случај, будући да је између уговарача био постигнут договор о стамбеном збрињавању заједничке деце на начин да иста живе са мајком у поклоњеном стану, који договор је рализован све до самоинцијативног исељавања заједничке деце из спорног стана, при чему тужена није тражила њихово исељење.

Жалбени наводи којима се указује на ништавост спорног уговора у смислу члана 103 Закона о облигационим односима, с обзиром да се уговорне странке нису сагласиле о битним састојцима спорног уговора, односно да је постојао неспоразум о основу и предмету обавезе из спорног уговора, такође су неосновани и без утицаја на другачију одлуку суда, имајући у виду да из утврђеног чињеничног стања несумњиво произилази да је тужилац потписао спорни уговор о поклону, да му је било јасно да закључује уговор о поклону, да је то била његова слободно изражена воља, а из разлога што је претходно са туженом постигао договор да заједничка деца парничних странака буду

стамбено збринута тако што ће живети са мајком у поклоњеном стану, што се и десило.

Такође неосновани су и жалбени наводи, којима се оспорава оцена доказа првостепеног суда, односно указује на погрешну примену члана 8 ЗПП, и у којима тужилац даје своју оцену доказа изведених у првостепеном поступку а који се односе на исказе парничних странака и саслушаних сведока. Наиме, одредбом члана 8 ЗПП, прописано је да суд по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане, а на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. Слободна оцена доказа подразумева да приликом њихове оцене и са тим у вези утврђивања чињеница које су од значаја за одлуку, суд узима у обзир све чињенице у процесној грађи које има пред собом и формира своје уверење доказаним, односно недоказаним чињеницама. У доказном поступку који је претходио доношењу побијане пресуде као доказ између осталог је било изведено читање спорног уговора о поклону, те саслушање парничних странака и сведока, а на спорне околности. Правилна оцена исказа странака, односно сведока подразумева оцену њиховог држања пред судом, сагласност њихових исказа са исказима осталих саслушаних лица и другим изведеним доказима, неспорним и опште познатим чињеницама, да ли се располаже посредним или непосредним сазнањима о догађају о коме се даје исказ, као и оцену општег утиска који странка, односно сведок оставља на суд приликом давања исказа. У конкретном случају првостепени суд је ценећи исказ странака, односно сведока дао управо такву њихову анализу, односно оцену. Прецизније, првостепени суд је образложио које исказе и у ком делу је прихватио наводећи при том јасне разлоге због којих исказ туженог и заједничке деце парничних странака саслушаних у својству сведока ВВ и ГГ у одређеним деловима није прихватио, а у погледу чињеница које се тичу напуштања стана који је тужилац поклонио туженој, а у коме су заједничка деца парничних странака живела са овде туженом мајком.

Имајући у виду наведено то је правилно првостепени суд одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца за утврђење ништавости спорног уговора о поклону у делу за 1/2 идеалног дела поклоњеног стана.

Другостепени суд је имао у виду да је пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5823/17 од 23.11.2017.године, преиначена пресуда првостепеног суда П 1921/16 од 04.04.2017.године, којом је одлучено о тужбеном захтеву за утврђење ништавости спорног уговора о поклону, који је постављен као основни захтев, тако што је исти одбијен као неоснован, а против које је тужилац изјавио ревизију која је пресудом Врховног Касационог суда Рев 2973/18 од 15.07.2020.године, одбијена, те да је евентуално постављен тужбени захтев, за утврђење ништавости спорног уговора о поклону у делу за 1/2 идеалног дела стана који је био предмет поклона, о коме је одлучено ожалбеном пресудом, а који је био заснован на истим чињеничним наводима као и основни тужбени захтев, садржан у основном тужбеном захтеву, о коме је правноснажно одлучено, то произилази да је првостепени суд ставом првим изреке ожалбене пресуде одлучио о захтеву о коме је раније правноснажно пресуђено, али како на исту повреду другостепени суд у смислу члана 386 ЗПП не пази по службеној дужности, то исто није било од утуцаја на другачињу одлуку другостепеног суда.

Имајући у виду да из стања у списима предмета произилази, да је пресудом

Апелационог суда у Београду Гж 5823/17 од 23.11.2017.године, преиначена пресуда првостепеног суда П 1921/16 Од 04.04.2017.године, којом је одлучено о тужбеном захтеву за утврђење ништавости спорног уговора о покону, који је постављен као основни захтев, тако што је исти одбијен као неоснован, а против које је тужилац изјавио ревизију која је пресудом Врховног Касационог суда Рев 2973/18 од 15.07.2020.године, одбијена, те да је ожалбеном пресудом првостепени суд одбио као неоснован, евентуално постављени тужбени захтев тужиоца за утврђење ништавости спорног уговора о поклону у делу који се односи на 1/2 иделаног дела стана који је био предмет поклона, која одлука је потврђена, то је правилно првостепени суд одбио као неоснован и тужбени захтев тужиоца да се утврди непостојање правног односа између парничних странака из спорног уговора о поклону, а супротно жалбеним наводима тужиоца.

Приликом одлучивања Апелациони суд у Београду је ценио и остале жалбене наводе и закључио да су без утицаја на законитост и правилност првостепене пресуде у потврђеном делу, како у односу на утврђено чињенично стање, тако и на примењено материјално право у поступку доношења исте.

Како првостепена пресуда у потврђеном делу није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности, нити оним повредама на које се посебно указује изјављеном жалбом, те како је иста заснована на потпуно и правилно утврђеном чињеничном стању и донета на основу правилне примене материјалног права, то је применом члана 390 ЗПП одлучено као у ставу првом изреке.

Потврђивањем одлуке о главној ствари у претежном делу потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка, имајући у виду да су туженој признати трошкови, које је опедельено тражила и који су били потребни ради вођења парнице, те је применом члана 401 тачка 2 ЗПП, одлучено као као у ставу првом изреке.

Међутим, одлука првостепеног суда садржана у ставу трећем изреке, којом је одлучено о тужбеном захтеву за опозив спорног уговора о поклону закљученог између парничних странака дана 21.03.1995. године, а којом је исти одбијен као неоснован, се не може прихватити као правилна. Одредбе о року за опозив, односно за раскид уговора о поклону садржане су у параграфу 937 СГЗ-а којим је између осталог прописано да ко мисли поклон због неблагодарности порећи, тај мора за три године то код суда захтевати, иначе ће му то право застарети, а у ком случају време застарелости почиње да тече од дана закљученог уговора или постанка узрока због кога се уговор квари. Наведени параграф 937 СГЗ-а, предвиђа два правно релевантна момента од којих се рачуна трогодишњи рок а то је поред момента закључења уговора и моменат када наступе околности које је законодавац предвидео као правно релевантне разлоге за опозив поклона, а који животно могу да наступе и по протеку три године од дана закључења уговора. Дакле, у ситуацији када разлози за опозив поклона наступе по протеку три године од дана закључења уговора, рок од три године рачуна се од настанка узрока због којег се тражи опозив уговора о поклону. Опозив поклона је правна могућност и лично право поклонодавца везано за субјективни преклузивни рок од три године од дана настанка правно релевантног разлога за опозив и ако није искоришћено подношењем тужбе суду, поклонодавац губи право на преображајну

тужбу и ово право не може бити пренето на трећа лица. Оповиз поклона из разлога грубе неблагодарности поклонопримца или осиромашења поклонодавца не само да је везан за рок, после чијег истека то право престаје, већ се мора учинити преко суда. Сходно томе прописани трогодишњи рок, није рок застаре, већ преклузивни рок. Код преклузије се право губи коначно и у целини протеклом рока, преклузивни рок тече непрекидно и на преклузивни рок суд пази по службеној дужности. Имајући у виду наведену одредбу СГЗ-а, да се у конкретној правој ствари тражи оповиз спорног уговора о поклону, због наводног понашања тужене према заједничкој деци парничних странака и уговарача из спорног уговора о поклону, а које је наводно узроковало исељење ћерке парничних странака 1998. године из поклоњеног стана, односно сина 2008. године, да тужилац сматра такво наводно понашање тужене неблагодарношћу исказаном према њему, а од када би се рачунао трогодишњи рок, да је захтев за оповиз спорног уговора о поклону као евентуални тужбени захтев први пут постављен након истека трогодишњег рока, то је наступила преклузија права тужиоца да захтева оповиз спорног уговора о поклону, односно исто право је изгубио. Међутим како је првостепени суд одлучио и о захтеву за оповиз спорног уговора поклону, иако је тужба подигнута после рока прописаног законом, то је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 3 ЗПП, на коју другостепени суд у смислу члана 386 ЗПП, пази по службеној дужности, због чега је првостпена пресуда применом члана 387 став 1 тачка 4 укинута у ставу трећем изреке, а тужба одбачена, те је одлучено као у ставу другом изреке пресуде.

Како је тужилац незнатно успео са жалбом у другостепеном поступку, то истом не припада право на накнаду торшкова другостепеног поступка у смислу члана 153 ЗПП, те је одлучено као у ставу трећем изреке.

Председник већа-судија,
Иван Негић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић